

NEWS FROM HEGYVIDÉK – PAGE 2

A Hegyvidék díszpolgára lett Rényi-Vámos Ferenc mellkassebész

Rényi-Vámos Ferenc kiemelkedő szerepet vállalt a tüdőtranszplantációk magyarországi elindulásában. A mellkassebész, egyetemi tanár most megkapta a Hegyvidék díszpolgára címet. Az elismeréssel járó oklevelet Pokorni Zoltán polgármester adta át a MOM Kulturális Központban.

Telt ház as avatónián szívesen megismerhette a közönség a Hegyvidék új díszpolgára, Rényi-Vámos Ferenc életét. Az ünnepségen a polgármesterrel folytatott kötetlen pódiumbeszélgetés elején kiderült, hogy a díjazott a Toldy Ferenc Gimnáziumból ismeri Pokorni

Zoltánt, aki a nyolcvanas évek végén a történelemtanára volt.

A Toldyba a hegyvidéki Arany János iskolából került át Rényi-Vámos Ferenc, nem teljesen önszántából, ugyanis – mint diplomatikusan fogalmazott – élénk kisgyerek volt. Az, hogy a közép-

iskola után orvosnak tanult tovább, a családi példákól következett: nagypapja nefrológusként, az egyik nagybátyja ortopéd sebészként praktizált, apja pedig szívsebészként dolgozott a városmajori klinikán. Tizenhét éves volt, amikor édesapja meghalt – épp azelőtt, hogy részt vehetett volna az első hazai szívtünetésben, amire évekig készült.

„Végül Szabó Zoltán professzor úr végezte el az első szívtünetést Magyarországon. Második apámként gondolok rá” – mondta a

mellkassebész, felidézve azt is, hogy legutóbb akkor volt díszpolgárává ünnepségen, amikor a kitüntetést posztumusz Szabó Zoltánnak ítélte oda az önkormányzat.

Rényi-Vámos Ferenc édesapja kiváló szívsebész volt, épp ezért nem mert a nyomdokaiba lépni – félt ugyanis attól, hogy folyamatosan hozzá mérjük majd. A szívsebészethez hasonlóan számtalan szakmai kihívást jelentő mellkassebészeti választotta hivatásául, amiben kiteljesedhetett. Dr. Lang

Györggyel közösen végezte el 2015-ben az első hazai tüdőátültetést, aminek a módszerét Bécsben sajátította el.

A tüdőtranszplantáció és az ennek során alkalmazott műtüdő használatában szerzett gyakorlat nagy előnyt jelentett a koronavírus-járvány idején. „Annyi plusz hozzáadott értéket és új technikát hozott be a tüdőátültetés, ami valóban életet mentett” – emlékezett az orvos.

Rényi-Vámos Ferenc, aki jelenleg a Semmelweis Egyetem és az

Országos Onkológiai Intézet együttműködésével működő Mellkassebészeti Klinikát, továbbá az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet Mellkassebészeti Központját vezeti, kiemelte, hogy a munkája egyértelműen csapatmunka. Számos tehetséges szakemberrel dolgozik együtt, köztük sok fiatalal, akiknek a képzését rendkívül fontosnak tartja.

A professzor szerint sikereit leginkább annak köszönheti, hogy a családja mellett áll.

(Folytatás a 3. oldalon)

A díszpolgárává ünnepségre megtelt a MOM Kulturális Központ Kupolaterme, ahol dr. Rényi-Vámos Ferenc a volt gimnáziumi történelemtanáráról, Pokorni Zoltán polgármestertől vette át az elismeréssel járó oklevelet

Indul a Hegyvidéki Okos Recept program

A Hegyvidéki Okos Recept program elindításáról, az „Otthon megőregedni” pályázatra jogosultak körének bővítéséről, valamint a Normafa úti posta újranyitására támogatásáról is döntött legutóbbi ülésén az önkormányzat képviselő-testülete.

A kerületi lakosok egészségének védelme érdekében az önkormányzat szeptember 1-jétől elindítja a Hegyvidéki Okos Recept

obesitas (elhízás), a diabetes mellitus, azaz a cukorbetegség bizonyos formái (terhességi diabetes, II. típusú diabetesz) diagnózisza

jövedelem nem haladja meg a 100 ezer forintot, míg a legkisebb mértékű támogatás a 175 001–200 000 forintos jövedelmi sávban jár majd.

Kedvezőbbé tették a képviselők az „Otthon megőregedni” pályázat feltételeit, amelynek keretében az idősek az általuk lakott ingatlan akadálymentesítésé

Elfogadta a testület a Hegyvidék társadalmi helyzetét, szociális ellátórendszerét és ennek fejlesztési irányait bemutató Szolgáltatástervezési koncepciót. A fejlesztések között szerepel a Hegyvidéki Okos Recept program, továbbá az a célkitűzés is, miszerint az önkormányzat, nemzetközi minták alapján, demensbaráttá akarja alakítani a kerületet.

A védőnői szolgálat július 1-jétől állami működtetésbe kerül, a Hegyvidéken dolgozó szakemberek munkáltatója a Szent János Kórház lesz. Az önkormányzat ingyenesen biztosítja az államnak a védőnői ellátáshoz szükséges helyiségeket. Fonti Krisztina alpolgármester módosító javaslata alapján a védőnők továbbra is megkapják illetményen felüli jutásukként a 13. havi bért, valamint a cafeteriát, aminek az éves bruttó

összege jelenleg 250 ezer forint. A Magyar Posta Zrt. és a Hegyvidéki Önkormányzat együttműködésével a tervek szerint 2023. szeptember 1-jén ismét kinyit a tavaly októberben bezárt, Normafa út 1/a szám alatti posta. A megállapodás értelmében az önkormányzat megbízásából havi nettó 1,3 millió forintos szolgáltatási díjért a Magyar Posta egy ügyfélablakkal rendelkező postahelyet tart fenn a helyszínen. (A fenti két témáról a lapunk 4. oldalán olvasható cikkeinkben írtunk bővebben – a szerk.)

(Folytatás a 4. oldalon)

Átépül a Gyógyfű utca

Hamarosan megkezdődik a munka a Gyógyfű utcában, amelyet a földútpályázaton elnyert, vissza nem térítendő támogatás felhasználásával újít fel a Hegyvidéki Önkormányzat. Pontosabban a műszaki tartalom tekintetében lényegesen többről van szó, mint egy szokásos útfelújításról.

Valójában vadonatúj útszakasz készül a Kék Golyó utcai oldalon. Az eddigi földút stabil pályaszerkezetet és a Csaba utcai oldalon már megismert speciális burkolatot kap. Az alkalmazott térkövet átvesztő a csapadékvíz, ami a kifejezetten erre a célra kialakított alépítmény segítségével elszívárog. Az egyik oldalon járda is készül, ezzel szemben pedig – nagyjából

tő első ütem már a végéhez közeledik. A fejlesztés magában foglalja a járda és a teljes útpálya rekonstrukcióját. A kivitelező kicserélte a kopóréteget, a szegélyköveket és egyes részekben a szerkezetet is, a következő hetekben pedig hasonló módon újulnak meg az utca további szakaszai.

Nyáron kezdődik meg a Magasúti köz felújítása a Törökbalinti út és a Lidérc utca között, valamint a Mártonhegyi út szegélyköveinek rekonstrukciója a Szűnyogh úttól a Diana utcáig. Már üzemel a zugligeti parkoló területén létrehozott, 1800 négyzetméteres, murvás parkoló. Egyelőre nem kell fizetni a megállásért, ám ez hamarosan változik. Hétfélgékn

programot. Ennek célja, hogy a népbetegségnek számító krónikus állapotokban, korszerű egészségügyi mérőeszközök alkalmazásával támogassa és ösztönözze az embereket a megfelelő életmód kialakítására. A páciensek a mobil eszközök segítségével, önmagukon elvégzett mérések révén juthatnak részletes egészségi információkhoz. Az online beküldött mérési adatokat a Szent János Kórház Kútvölgyi-szakrendelőjének orvosai értékelik ki távvezít formájában.

Az önkormányzat a hipertónia (magasvérnyomás-betegség),

esetén támogatja a mérőeszközök beszerzését. E betegségtípusok mellett minden olyan helyzetben jár majd az anyagi támogatás, aminél a rendszeres mérés segíti az orvos diagnosztikai vagy terápiás munkáját. Minderről június 1-én döntött a képviselő-testület.

A támogatás összege jövedelmi helyzettől függően maximum 10, 20, 30, 40 vagy 50 ezer forint lehet, és az önkormányzat az eszköz árának legfeljebb 10, 25, 50, 75 vagy 90 százalékát téríti meg. A legnagyobb összegben és arányban azok kaphatnak pénzügyi hozzájárulást, akiknél az egy főre eső

munkáinak elvégzését kérhetik. Az önkormányzat eddig azoknál a 70. életévüket betöltő időseknek végeztette el térítésmentesen az átalakítási munkákat, akiknek az egy főre eső havi jövedelme nem haladta meg a 165 ezer forintot. E feletti jövedelem esetén, havi 220 ezer forintos bevétel 50%-os támogatás mellett igényelhetők a segítséget az érintettek, 220 ezer forintos jövedelem fölött pedig az átalakítások tervezését vállalta ingyen az önkormányzat. Most ezek a jövedelemhatárok emelkedtek 200 ezer és 250 ezer forintra.

Már üzemel az új parkoló a Zugligeti Libegő közelében

húsz méter hosszan – parkolók lesznek, valamint kiépül a közvilágítás. Július elején egy támfal építésével indul a beruházás, ez az ottani bankfiók jelenlegi parkoló-lehajtóhoz kerül. Erre a szilárd burkolatú úttest megtartása miatt van szükség.

Jól halad a Nárcisz utca felújítása, a Tamási Áron utca és a Nárcisz utca 26. közötti szakaszt érint-

és munkaszüneti napokon óránként 440 forint lesz a parkolási díj, amit kizárólag mobiltelefonon keresztül lehet kiegyenlíteni, és az elektromos autókra is vonatkozik. Ezzel párhuzamosan „megállni tilos” táblák kerülnek ki a Zugligeti út jobb oldalára: a tiltás az Árnas út és a kemping közötti szakaszt érinti majd.

mm.

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat

az alábbi ingatlanokat kínálja nyilvános versenyzetetés keretében egyfordulós értékesítésre (licit):

	Cím	Helyrajzi szám	Terület	Megnevezése	Megtekinthető	Kikiáltási ár (nettó)
1.	1123 Budapest, Győri út 14. as. 4.	Budapest XII. kerület belterület, 7822/0/A/51	141 m ²	üzlethelyiség (felújítandó)	Előzetes egyeztetés alapján az információs csomagban meghatározott időpontokban	41 300 000 Ft
2.	1124 Budapest, Kiss János alt. u. 55-59. I. lh. fsz. 1A.	Budapest XII. kerület belterület, 8258/1/A/7	65 m ²	lakás (felújítandó)	Előzetes egyeztetés alapján az információs csomagban meghatározott időpontokban	33 600 000 Ft
3.	1121 Budapest, Árnas út 30. fszt. 1.	Budapest XII. kerület belterület, 10856/0/A/1	72 m ²	lakás (felújítandó)	Előzetes egyeztetés alapján az információs csomagban meghatározott időpontokban	58 500 000 Ft

Az ingatlanokról készült információs csomagot a www.hegyvidek.hu honlapon, a licithirdetésnél található tájékoztatóban foglaltaknak megfelelően 10 000 Ft + áfa térítési díj ellenében elektronikusan igényelni, továbbá a licit feltételeiről érdeklődni a +36-70/333-5110-es telefonszámon munkanapokon 9.00–12.00 óráig lehet **2023. július 5. napja 9.00 órától 2023. július 19. napja 12.00 óráig.**

Az információs csomagot a **licitálni szándékozó által a fenti határidőben történő megvétele** a liciten való részvétel és a megtekintés feltétele!

Dr. Gottfried-Tusor Gabriella jegyző

A Hegyvidéki Sportcsarnok és Sportközpont Kft. (MOM Sport)

az alábbi helyiséget nyilvános pályázati eljárás keretében bérbeadásra kínálja:

	Cím, a bérlet tárgya	A teljes ingatlan helyrajzi száma	A helyiség teljes alapterülete	Bérleti díj minimális összege (Ft + áfa/hó)	Egyéb feltételek
1.	1123 Budapest, Csörsz utca 14. alatti ingatlanban található, 16,84 m ² alapterületű helyiség	7911/2	16,84 m ²	117 880 Ft + áfa/hó	A helyiség iroda funkcióra hasznosítható. A bérleti szerződés a helyiség birtokba adásától számított 3 + 2 éves, határozott időre jön létre. Előzetes egyeztetés alapján a helyiség megtekinthető.

A pályázati dokumentációkat személyesen megvásárolni a 1123 Budapest, Csörsz utca 14–16. szám I. emelet alatti irodában (nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9.00–16.00 óráig), illetve elektronikusan igényelni a <http://momspport.hu> honlapon, a hirdetésnél található tájékoztatóban foglaltaknak megfelelően **2023. július 6. nap 9.00 órától 2023. július 20. nap 12.00 óráig** lehet.

A pályázati dokumentáció díja 10 000 Ft + áfa/csomag.

A pályázati dokumentáció megvásárlásának feltételeiről érdeklődni a 06-70/612-8700-as telefonszámon lehet munkanapokon 9.00–12.00 óráig.

A pályázati dokumentáció megvásárlása a helyiségek megtekintésének és a pályázati eljárásban való részvételnek a feltétele.

Móczán Mónika s.k. ügyvezető

Pályázati felhívás

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat a tulajdonában álló ingatlanok bérbeadására pályázatot hirdet a **július 4. napjától 2023. július 18. napjáig** terjedő időszakban.

A pályázható ingatlanok címe:

- Bp. XII., Magyar jakobinusok tere 4. B. fszt., 140 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Bán utca 6–8. pszt., 115 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Alkotás utca 21. szám alatti, 111 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Nagyenyed utca 4. szám alatti, 105 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Böszörményi út 17/b szám alatti, 59 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Győri út 12. fszt. 5. szám alatti, 32 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Németszőlgyi út 12. fszt. 4. szám alatti, 29 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Kiss János altábornagy utca 46. szám alatti, 18 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Nagy J. utca 2. 7. szám alatti, 17 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Városmajor utca 3. as. 2. szám alatti, 15 m² alapterületű helyiség,
- Bp. XII., Szarvas Gábor út 48/a szám alatti, 14 m² alapterületű helyiség.

A pályázati hirdetmény, amely részletesen tartalmazza az ingatlanok további adatait és a pályázati feltételeket, a pályázat időtartama alatt a polgármesteri hivatal ügyfélszolgálatán, valamint a www.hegyvidek.hu internetes oldalon tekinthető meg.

A pályázati ajánlatok **2023. július 18. napján 16.00 óráig** nyújthatók be.

Az érdeklődők kérdéseire a polgármesteri hivatal vagyongazdálkodási irodájának dolgozói készséggel adnak felvilágosítást ügyfélfogadási időben vagy a 06-1/224-5943-as telefonszámon.

Dr. Gottfried-Tusor Gabriella jegyző

A Hegyvidéki Önkormányzat honlapjának címe:
www.hegyvidek.hu

News from Hegyvidék

Free concerts on Városháza Square.

Those who would like to sit outside on warm, summer evenings to listen to good music together with others should visit the Hegyvidék Cultural Salon (2 Törpe St.), on the terrace of which excellent musicians will perform in the coming weeks. As part of the Music Budapest program series, clarinetist József Fritz and banjoist Pál Gáspár will perform classical jazz hits on Friday, July 7. On Saturday, July 8, Las Burekas consisting of Alan Arefiev (accordion, vocals, Boom Boom) and Caspar Thorpe (guitar, vocals, goat's nails), a duo combining Balkan and Eastern European folk music with Latin American groovy, will energize their listeners. On Thursday, July 13, two dedicated interpreters of Spanish, Argentine and Mexican music literature, singer Manuel Betancourt from Mexico and pianist Sebastian Ramirez will perform chamber music productions, and on Friday, July 14, one of the defining personalities of Hungarian ethno jazz, the wind player Mihály Borbély, will arrive with his trio on the terrace of the salon. The duo Cafuné (Anna Pataki – vocals, violin and Márton Stummer – guitar) playing traditional South American guitar music on Saturday, July 15 promises their audience „Latin American happiness and sweet melancholy”. On Thursday, July 20, we can meet the Götz Saxophone Quartet, performing classical music masterpieces in jazz adaptations, on Városháza Square, then on Saturday, July 22, we can adventure with István Gyárfás (guitar), Igor Zonda (guitar) and Tamás Káldi (double bass) in the jazz world of the 50s and 60s. All concerts start at 19.00. In connection with the Music Budapest program series, an exhibition of community instruments and interactive spatial music await families every Saturday in July from 10.30 am to 12.30 pm at the Hegyvidék Cultural Salon.

Night chair-lifting. On Saturday, July 15, the Night of the Chairlifts will be held for the eighth time nationwide, and the Zugliget

Chairlift will also join the popular event. From the chair-lift you can admire Budapest's night panorama from 19.00 to 1.00, but the valley station closes earlier, at 00.30. A return ticket for the chair-lift ride can be purchased for HUF 4000 (cash only). Children under 3 years old can travel free of charge. In addition to the regular bus 291, the Zugliget Chairlift can also be reached by retro bus R158, this evening. The latter runs between Széll Kálmán tér and Zugliget, and it will only be possible to get on and off at the two terminals.

Summer exhibitions. Artists and designers present their works in biweekly rotations in the summer in the glass-walled pavilion building located on the Sirály Promenade in front of the MOM Cultural Center. The exhibition periods are accompanied by outdoor programs in the form of concerts, book launches, audience and partner meetings. The next artist of Glass.house will be sculptor Boldizsár Szmercsányi. Balázs Zságer, the leading personality of the Hungarian electronic music scene will play at the opening of the sculptor's exhibition on Thursday, July 6, from 7.00 pm. On Thursday, July 20, at 7.00 pm, the new exhibition will open: Moses Incze in Soulspace I-II. with guitarist and composer Zoltán Dévényi. The photo exhibition of Róbert Szaniszló, who captures the „speeding circus”, the special moments of Formula 1, can be viewed in the Hegyvidék Cultural Salon (2. Törpe St.) from 7 July.

Silent films with piano accompaniment. The Lóvasút Cultural and Event Center (64 Zugligeti Rd.) will again host silent film screenings this summer with piano accompaniment by Miklós Dániel Répászky. First, on Friday, July 14, from 6.00 pm, we can get nostalgic with classic cartoons. The program is free, but you need to purchase a registration ticket on the lovasut.jegy.hu web page.

VÉRADÁS

**2023.
07.
06.**

ADJ VÉRT, MENTS ÉLETET!

**Szükséges EREDETI iratok:
TAJ kártya, lakcímkártya, személyigazolvány.**

9-14.30 ÓRA

**XII. KER.
DIÓS ÁROK 1-3.
23. ÉPÜLET**

**Észak-budai
Szent János Centrumkórház
Auditórium**

www.janoskorhaz.hu

Megnyílt a Pénzmúzeum panorámaterasza

Mostantól nemcsak a monetáris tanács tagjainak kiváltsága, hogy az egykori Postapalota legfelső szintjéről tekintsenek le Bel-Buda forgatagára a Széll Kálmán téren. Az épületben működő Pénzmúzeum ugyanis megnyitotta hatalmas

ám a tervek szerint később a kiállítás függetlenül is látogatható lesz a hely. A terasz önálló megközelítése a Várfook utca felől, az épület jellegzetes bástyája alatt nyíló bejáraton keresztül biztosított, onnan lift visz fel a legfelső szintre.

panorámateraszát, amelyet a nagyközönség először a Múzeumok Éjszakáján vehetett birtokba.

„Az épület százéves története alatt nem volt rá példa, hogy bárki feljöhetett ide körülnézni” – hívta fel a figyelmet a különleges kilátóhely sajtóbejárásán Kiscsátori Ferenc, az MNB-Edulab Kft. megbízott helyettes ügyvezetője. Mint mondta, a következő hónapokban azok kereshetik fel a teraszon kialakított kávézót, akik megtekintik a Pénzmúzeum ingyenes, de regisztrációhoz kötött kiállítását.

A cég képviselője kérdésünkre arról is beszélt, hogy a panorámaterasz működése egyelőre a Pénzmúzeum nyitvatartásához igazodik. Most még a próbaüzem zajlik,

Az ország első irodaháza, a Sándy Gyula tervei szerint 1926-ban elkészült, eklektikus-szeccsziós stílusú Postapalota kívül-belül megújult az elmúlt években. Irodaterit a Magyar Nemzeti Bank foglalta el, a földszinten pedig tavaly márciusban nyitotta meg kapuját a Pénzmúzeum, „A pénz útja” című állandó kiállítással. Ez év áprilisában a Postapalota történetét bemutató időszakos tárlat is megnyílt annak apropóján, hogy a Magyar Királyi Posta és Távirat Vezérgazgatósága éppen száz éve vásárolta meg a Krisztina körút, Várfook utca, Vérmező út által határolt telket a budai III. számú telefonközpont és postagazgatóság felépítéséhez.

-zd-

A Hegyvidék díszpolgára lett Rényi-Vámos Ferenc mellkassebész

(Folytatás az 1. oldalról)

Felesége és három gyermeke támogatják a mindennapokban. „A feleségem édesapja is orvos volt, ő is úgy nőtt fel, hogy látta, milyen az élet egy orvos családjában” – magyarázta, kitérve arra is, hogy munkájában a folyamatos készenlét a legnehezebb. Még a gyerekek születésnapja és a karácsony sem jelent kivételt.

„Van ennél könnyebb élet is, de egy sikeres műtét annyi pozitív dolgot hoz az ember életébe, amit semmilyen más területen nem tudok elképzelni” – mondja Rényi-Vámos Ferenc a Hegyvidék Televízió által készített portréfilmben, amit elsőként a díszpolgáravatós közönsége tekinthet meg. A díjazott arról is beszélt, hogy óriási megtiszteltetés számára bekerülni a hegyvidéki díszpolgárok körébe. Egész eddigi élete a XII. kerülethez köti – tette hozzá. Most egy olyan lakásban élnek a Svábhegyen, aminek az egyik ablakából azt a házat látják, amelyikben a felesége felnőtt, egy másikból pedig azt az épületet, ahol ő töltötte a gyerekkorát.

Barátja, Bakondi György miniszterelnöki megbízott a méltatóbeszédében azt emelte ki, hogy a mellkassebész kimagasló munkát végez vezetőként az orvosok képzésében, felkészítésében, irányításában, a nemzetközi szakmai tapasztalatok hazai adaptálásában, valamint Magyarországot képviselve a nemzetközi tudományos életben. Am ezzel a sok tennivalóval együtt sem szakadt el a műtőasztaltól, napi rendszerességgel operál, gyógyít, életet ment. „Segítőkézsége a bajban lévőkön

közismert, tiszteletet és szeretetet ébresztő” – hangsúlyozta.

„Öntől tanultam, hogy ha szeretném megtalálni a boldogság titkát, akkor ne a szívárvány tövében rejő aranyat kutassam, mert az igazán boldog ember valószínűleg éppen hajót ácsol, gyereket nevel, feleségével ebédel, vagy épp operál. És nem keresi a boldogságot, mert már régen ráébredt arra, hogy a huszonnégy zsúfolt órában ő mennyire boldog” – fogalmazott az ünnepségen Kövesdiné Martin Nóra a svábhegyiek közösségének képviselőjében. Úgy véli, a kézzelfogható orvoslás mellett semmi

Prof. dr. Rényi-Vámos Ferenc 1971-ben született a Hegyvidéken. Medikusként az Országos Onkológiai Intézetben dolgozott, majd sebészként az esztergomi kórházba került. 2003-ban, a sebészi szakvizsga megszerzését követően egy évig dolgozott a bécsi tüdőtranszplantációs klinikán, onnan az Országos Onkológiai Intézet Mellkasi Központjába intézetvezetőnek hívták vissza. Az ekkor létrehozott mellkassebészeti centrum, színvonalas szakorvosi gárdája és modern technikai felszereltsége révén, nemzetközi hírnévű vált.

Prof. dr. Rényi-Vámos Ferenc

A Hegyvidék új díszpolgára a polgármesterrel beszélgetett az ünnepségen

sem gyógyít jobban, mint a mosoly, ami mindig ott ül a professzor arcán, aki a példájával arra is megtanította: a világ attól függ, mi magunk milyenek vagyunk benne.

2005-ben mellkassebész, 2008-ban klinikai onkológus szakvizsgát tett, 2009-ben PhD fokozatot szerzett. 2013-ban a Semmelweis Egyetem Mellkassebészeti Klinikájának igazgatóhelyettese, majd 2019-ben igazgatója lett.

Milyen legyen az egykori Istenszeme fogadó épülete?

Egy közérdekű építészeti probléma megoldására vár ötleteket a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjaitól a Hegyvidéki Önkormányzat minden évben az Árkay pályázat keretében. Az idén az egykori Istenszeme fogadó épületének átalakítása és új tartalommal való megtöltése volt a feladat. A FUGA Budapesti Építészeti Központban tartott eredményhirdetés alkalmat adott a szintén hagyományos Árkay-díj átadására is. Ezt a zsűri által legjobbnak ítélt diplomamunka készítője kapja meg immár közel két évtizede.

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Építészeti Intézete és a Hegyvidéki Önkormányzat együttműködésében évenként

Az Istenszeme fogadó korábban a főváros tulajdonában állt, a házban működött a Kossuth nevelőotthon az 1990-es évek elejéig.

Aztán 2,5 milliárd forintért árulni kezdték, majd évekkel később 400 millióért adták el egy magánszemélynek. Mégsem került magántulajdonba, mert a kormány élt az elővásárlási jogával – beszélt a Normafánál lévő épület közelmúltbeli történetéről Pokorni Zoltán polgármester. Mint mondta, amikor az önkormányzat belefogott a Normafa rendbetételébe, nyilvánvalóvá vált, hogy

ez nemcsak a rétesezőt a kilátóval összekötő hegygerincet, hanem az egész hegyet érinti.

„Ezzel a felismeréssel láttunk hozzá az itteni, elhagyott, nem ritkán védett vagy műemlék épületek helyreállításához – folytatta a polgármester –, így újulhatott meg a Lóvasút, a Fácános és a Rajk László nevéhez kötődő villa. Az Istenszeme vendégfogadó pedig most kaphat új funkciót, amihez a kormány a Budapesti Fejlesztési

Központ és a Hegyvidéki Önkormányzat segítségét kérte.”

A cél az, hogy a jelentős összegből felújítandó ingatlan legalább a fenntartása költségeit kitermelje. „Valamilyen közfunkcióban lehet és kell gondolkodni, ami normatív támogatást kaphat. Így alakultak ki a pályázaton meghirdetett témakörök, a zárandokszállás, a nyári tábor és az oktatási intézmény” – hívta fel a figyelmet Pokorni Zoltán, hozzátéve, hogy az összes pályamű izgalmas és egyedi, az pedig különösen előremutató, hogy megvalósult az együttműködés a tájépítészekkel.

Kovács Csaba, a MOME Építészeti Intézet igazgatója szerint a mindenkor épületállomány egyetemes emberi örökség. A megtartására kell törekedni, új funkciókkal megterhelni és ily módon fenntarthatóvá tenni a régi értékeket, mert ezzel az ökológiai lábnyomunkat is csökkentjük. Nemcsak

a védett épületekre igaz ez, hanem valamennyi építményre. Az Istenszeme fogadó volt már vendéglátóhely, lakóépület és oktatási intézmény is, most pedig másfajta hasznosításra vár. Nem egyszerű ezt megoldani, mert az épületek általában valamilyen konkrét funkcióval jönnek létre, és „ellenállnak” minden drasztikus változtatási kísérletnek. Éppen ezért annyira izgalmas a kihívás.

Fonti Krisztina hegyvidéki alpolgármester a MOME-vel 2014 óta tartó eredményes közös munkát emelte ki. Erre az egyik legjobb példa a Királyhágó téri Hegyvidék Galéria, amely szintén Árkay pályázati téma volt, és Buda legjobb galériáját sikerült kialakítani az építészhallgatók segítségével. Az alpolgármester elmondta, hogy az önkormányzat szeretné megismertetni a pályamunkákat a hegyvidéki polgárokkal, ezért a közeljövőben kiállítást

rendez a polgármesteri hivatal folyosógalériáján.

Hapszné Tarcsafalvi Eszter, az önkormányzat főépítésze arról szólt, hogy tájépítészeti szempontból és az épületek kialakításánál is számos nem várt, különleges megoldás született. Éppen ezért a bírálóbizottság úgy döntött, dicséretet is kioszt, hogy elismerje ezeket az értékes gondolatokat.

Dicséretben részesült Pálincás Szűcs Tilla, valamint Winkler Rebeka Johanna és Gulyás Janka Eszter, továbbá Rujp András és Galbavá Viktória pályamunkája. Ezen kívül az idén három Árkay pályázati díjat ítéltek oda a zsűri: az első díjat Majnár Rebeka Anna, a másodikat Dózsa Bercel és Veres Dóra, valamint Csukás Nikolett és Pintye Zsófia, míg a harmadik díjat Novák Adrienn és Puskár Dóra, valamint Rigó Anna és Pakodi Dóra nyerte el.

Majnár Rebeka Anna

A végzős mesterszakosok részére kiírt Árkay-díjjal a többi között a mestermunka aktualitását, építészeti koncepcióját, egyediségét, komplexitását, építészeti minőségét, grafikai megjelenítését, a makettek minőségét értékeli a bírálóbizottság. Dicséretet kapott Domonkos Kázmér és Formanek Lisa, míg az idei Árkay-díjat Krusinszky Kitty vehette át a Micélium tudásközpont a Téglyáryi-völgyben című munkájáért. Ennek témája a Százhalombatta óvárosában található egykori téglyáry és környezetének funkcióváltása, megújítása, aminek eredményeként a téglyáry micélium-biokompozitál kísérletező tudásközponttá válna. A bizottság az egyedi témaválasztást, az innovációt, valamint a következetes építészeti koncepciót és a grafikai megjelenítés magas minőségét értékelte az első helyezéssel.

MM.

A győztes Fonti Krisztinától vette át a díjat

meghirdetett Árkay pályázaton ezúttal nemcsak a MOME mesterszakos építészhallgatói vehettek részt, hanem a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem tájépítészeit is bevonták a munkába. Ez azért volt indokolt, mert a kiírók most az Istenszeme fogadó funkcióváltására vártak megvalósítható építészeti ötleteket, és ebbe nemcsak az épületnek, hanem az erdei környezetének a megújítása is beletartozik.

Régen vendéglátóhely is volt, most másfajta hasznosításra vár az épület (részlet az első díjas pályázatból)

Indul a Hegyvidéki Okos Recept program

(Folytatás az 1. oldalról)

Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából várhatóan ősszel az önkormányzat emléktáblát állít a költőnek a Zugligeti Általános Iskola falán. Az elképzelések szerint egy QR-kód is a táblára kerül, amelyet beolvasva az érdeklődők részletes leírást találnak majd Petőfi és a XII. kerület kapcsolatáról.

Az egykori Isten-szeme fogadó helyzete kapcsán, Kovács Gergely képviselő (MKKP) érdeklődésére, Pokorni Zoltán polgármester kiemelte, hogy a zugligeti műemlék épületet az állam az elővásárlási jogával élve megvásárolta a fővárostól, az eredeti ajánlattevő azonban továbbra is szeretné megszerezni az ingatlant, emiatt pert indított az állammal szemben. Az önkormányzat arra kapott megbízást az államtól, hogy megfelelő funkciót keressen az épületnek – az idei, egyetemi

hallgatók számára kiírt Árkay-pályázat témája is ehhez a feladathoz kapcsolódott. (Erről szóló cikkünk a 3. oldalon olvasható – a szerk.)

Kedvezőbbé tette az önkormányzat az „Otthon megöregedni” pályázat feltételeit

Vadász Gábornak (Momentum) arra a kérdésre, miért nincs nyitva a Városmajor közepén található nyilvános illemhely, a polgármester elmondta: a Fővárosi Csatornázási Művek feladata lenne az üzemeltetés, amire önkormányzati részről többször felhívták már a főváros vezetésének figyelmét is, ám eddig nem sikerült elérni, hogy

megnyisson a közcégek. Felajánlották, hogy átveszik az illemhely működtetését, mire a csatornázási művek bérleti díjat állapított meg – ez azonban teljesen abszurd, hi-

beszél. Pokorni Zoltán válasza szerint megszületett a terv a rendelőlépület átépítésére, de sok más beruházással együtt ez az állami projekt is a felfüggesztés sorsára jutott. Mivel az átmeneti időszak akár több év is lehet, és ez idő alatt is biztosítani kell az akadálymentes megközelítést, a megoldás érdekében folynak a tárgyalások a rendelőléptető vezetőjével.

Gidófalvy Dénes (Fidesz-KDNP) arra hívta fel a figyelmet, hogy több helyen nem biztonságosak a hegyvidéki gyalogátkelőhelyek, az autók nem veszik észre a jelzéseket. Ezek miatt a veszélyes zebrák LED-lámpákkal vagy piros festéssel történő kiemelésére tett javaslatot.

A polgármester emlékeztetett arra, hogy a szabályok tiszteletben tartásának kikényszerítése a rendőrség dolga. Hozzátette, hogy a zebrák piros színnel történő kiemelése már évekkel ezelőtt megkezdődött a Hegyvidéken, a gyermekintézmények környezetében. A LED-es kiemelés kísérleti jelleggel két helyszínen, a Budapesti Osztrák Iskola és a Zugligeti Általános Iskola előtt tervezte kialakítani az önkormányzat.

Újra megnyit a posta a Normafa úton

Tavaly októberben bezárt a Normafa út 1/a szám alatti posta, így az a körzet postai szolgáltatás nélkül maradt. A lakossági igényekre tekintettel a Hegyvidéki Önkormányzat tárgyalásokat kezdeményezett a Magyar Postával, és üzleti alapú együttműködés keretében sikerült elérni az újrainyitást.

„A bezárást követően azonnal lépéseket tettünk annak érdekében, hogy a posta mielőbb újra megnyisson. Hónapokig tartó egyeztetések következtek, számos konstrukció felmerült, ezeket alaposan megvizsgáltuk. Végül arra jutottunk, hogy a legjobb, ha az önkormányzat üzleti alapon köt

Az önkormányzat kifizeti, így újra lesz posta a Normafa körzetében

Ennek lényege, hogy a Magyar Posta Zrt. a saját munkavállalójával és eszközeivel végzi a postai alapszolgáltatásokat (levél-, csekk- és csomagfelvitel, bankkártyás fizetési lehetőség, bélyeg-, boríték-, képeslap-értékesítés), továbbá igény esetén egyéb szolgáltatásokat is biztosít, mindezért pedig az önkormányzat szolgáltatási díjat fizet: nyolcórás nyitvatartás mellett havi nettó 1,3 millió forintot. A szükséges átalakítások költségeinek fedezésére további egyszeri, legfeljebb 4 522 100 forint nettó szolgáltatási díj illeti meg a szolgáltatót.

A tervek szerint a Normafa úti régi-új posta szeptember 1-jén kapcsolódik be ismét a postai logisztikai hálózatba. Ettől az időponttól kezdve szállítja el, dolgozza fel és kézbesíti a felvett küldeményeket.

szerveződést a Magyar Postával, amely így fenntartja az alapszolgáltatásokat” – foglalta össze az előzményeket a tárgyalásokat vezető Fonti Krisztina alpolgármester, aki kiemelte, hogy a Normafa úton kívül a XII. kerületben még három helyen, a Hegyvidék Bevásárlóközpontban, a MOM Parkban és a Városmajor utcában működik posta.

„A Hegyvidéken sok idős ember él, ők kevésbé tudják használni az internetet – mondta Fonti Krisztina. – Számukra különösen fontos, hogy legyen a közelükben, de legalább elérhető távolságra posta, ahol be tudják fizetni a csekkjeiket, fel tudják adni a leveleiket. Szeptembertől nem kell beutazniuk a kerületi városközpontba, ezeket a szolgáltatásokat a Normafa úton is igénybe vehetik.”

Önkormányzati segítség a védőnőknek

„A védőnői szolgálat hungarikum, a családokat segítő fontos szolgáltatás” – jelentette ki Fonti Krisztina alpolgármester annak kapcsán, hogy a védőnői ellátást az egész országban átveszi az állam az önkormányzatoktól, és ez alól a Hegyvidék sem jelent kivételt. Mint mondta, a házi gyermekorvosokkal szoros munkakapcsolatban álló XII. kerületi védőnők jó munkát végeznek, kedvelik őket a szülők, ezért az önkormányzat

mindent megtesz annak érdekében, hogy a továbbiakban is a megszokott színvonalon végezhesék a munkájukat.

Az alpolgármester kiemelte, hogy a védőnői ellátást érintő törvénymódosítás hírére azonnal felvették a kapcsolatot az új munkáltatóval, a Szent János Kórházzal, hogy az átállás zökkenőmentesen menjen végbe, ebből semmit se érezzenek a családok. A védőnők részéről sok félelem, bizonytalanság

volt a fenntartóváltással kapcsolatban, ám úgy érzi, az önkormányzat közreműködésével sikerült elozlatni a felmerülő aggályokat.

„A védőnők munkakörülményei nem változnak, az önkormányzat ezután is ugyanazokban a rendelőkben biztosít számukra elhelyezést, ahol eddig. A munkaeszközöktől sem kell megválniuk, azokat továbbra is használhatják. Az előbbieken felül a javaslatomra arról döntött a képviselő-testület,

hogy a szolgálat munkatársai július 1-je után is kapják meg a kerülettől, illetményen felül juttatás-ként, a 13. havi bért, valamint a cafeteriát, amelynek az összege jelenleg évente bruttó 250 ezer forint. Ezek ugyanis nem jártak volna nekik kórházi alkalmazotként” – tette hozzá Fonti Krisztina, aki kiemelte: elengedhetetlenül fontosnak tartja a védőnők anyagi megbecsülését.

Több, mint tábor a Svábhegyen

Mi legyen a kisiskolás gyerekek szeptemberig? Sok szülő felteszi ezt a kérdést a vakáció kezdetén, mert nem mindenkinek van segítsége a nyári szünetre, és a munkahelyi szabadság sem elegendő a több mint két hónapra. Szerencsére a XII. kerületben van megoldás, az önkormányzat napközis rendszerben működő Hegyvidéki Gyermek- és Ifjúsági Tábor, azaz a Mátyás Tábor az idén is tartalmas programokkal várja a fiatalokat. Június 26. és augusztus 18. között heti turnusokra lehet jelentkezni, a kerületben lakó gyerekek kedvezményben részesülnek.

Alig egy hét telt el a Mátyás Táborban, és máris rengeteg élménnyel gazdagodtak a gyerekek. A Normafa erdeiben megbúvó önkormányzati tábor megkapó természeti környezettel büszkélkedhet, valamint egy nagy méretű strandmedencével is, amelyet kedvükre használhatnak a táborozók.

„Nemcsak úszni engednek, hanem játszhatunk is a vízben, és közben az úszómester figyel ránk, nehogy valami baj legyen” – mesélte a pancsolás után éppen szárítkozó, ötödikes Léna, aki szerint a kicsik és a nagyobbak is remekül szórakoznak itt, mindenki találhat magának megfelelő programot. Az úszás mellett számára a kirándulás volt még izgalmas, és szívesen kézműveskedik is. Ezúttal illatpárnákat készített, amiket hazavihetett.

Emírt a számháború ragadta magával, a harmadikba járó Lénának pedig a kutyás bemutató tetszett leginkább. „Nagyon élveztem a műsort, mindkét kutyus aranyos volt, és ügyes! A végén megengedték, hogy én kísérjem ki Döcögöt” – lelkesedett a kislány. Pataki Rita és kedvencei, Dió és Döcög egyébként már állandó

Minden évben az egyik legkedveltebb program a kutyás bemutató

vendégnek számítanak a Mátyás király úti táborban.

„Ezen a héten a Várbarlangba mentünk kirándulni, ott tényleg nagyon feltem! Rémisztó volt a sötétben, de azért izgalmas is. Nem lehetett tudni, mi vár ránk a beugrókban, vagy a kanyarok után, a kis zugokban” – osztotta meg velünk élményeit a hatodikba járó Emma. Azt is megemlítette, hogy Jenga-kockákból három dobozt felhasználva dominósort készítettek a barátaival, és majdnem az összes építőelemet sikerült feldőntenüik.

„Strandolni szuper, de azért a néptánc sem volt rossz Nóra néniel és Dávid bácsival!” – mondta a harmadikos Benedek, aki az iskolájában is tanul táncolni. A néptáncfoglalkozás hagyományos program a táborban, az ügyességi versenyekhez, a csoportos vetélkedőkhöz és a számháborúhoz hasonlóan. Heti több alkalommal lehet kézműves foglalkozásokon

részt venni, focizni, pingpongozni, kosarazni, vagy akár ugrálókötélzést, míg a kicsik kedvenc terepe a homokozó.

Arról, hogy minden a legnagyobb rendben menjen, szakképzett pedagógusok gondoskodnak, akiknek a munkáját diákok is segítik. A Neumann János Informatikai Technikumból érkező Balázs szerint szófogadók a gyerekek, a környezet pedig páratlanul szép: „A tábor fekvése és kialakítása is lenyűgöző, a tanárok kedvesek, a táborozókkal pedig jól kijövök. Focizok velük, felügyelem és a

külső programokra is elkísérem őket.”

A következő hetekben – a teljesség igénye nélkül – a fiatalok sétálnak majd a Hősök terén, a Normafánál, a Sas-hegyi Látogatóközpontban, lesz selfie party, és elmennek a közeli kőfejtőhöz is. Az első héten, külső programhelyszíneként, ellátogattak a Cirka-firka mesejátékszótérre és a Várbarlangba.

Eljön hozzájuk Kovács Gábor hangszerkészítő, aki megmutatja majd, hogyan lehetséges már kukába szánt tárgyakból hangokat kicsiholni. Rolando, a bűvész garantáltan mindenkit elvarázsol, míg Demjén Dáviddal karaokezni lehet.

Az idei nyár legizgalmasabb kirándulásának ígérkezik a Salföldi Majorság felfedezése. Salföld a Káli-medence Balaton felé nyíló kapujában, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park szívében helyezkedik el. A Salföldi Major 1997-ben jött létre, ahol egy működő gazdaság életébe kapnak betekintést a látogatók, valamint őshonos magyar háziállatfajtákat, rackajuhot, mangalicát, bivalyt, szürke-

marhát, baromfit, pásztorkutyákat és a nemzeti kincsként számontartott, kalandos történetű gidrán lófajtát ismerhetik meg.

A másik egész napos kirándulás a székesfehérvári Koronás Parkba

ból, az Olimpiai parkba és a Rumini játszótérre is elmennek a táborozók.

A születése óta vak Karvai Sándor érzékenyítő foglalkozást tart a Mátyás Táborban. Guinness-

A kézműves foglalkozásokon készült kincseket haza is lehet vinni

vezet, ahol több mint hétszáz faszécs csábítja játékra a gyereket hét játéktéren, köztük a játszótálcában, a fűszerek labirintusában, a várban vagy a koronázódombon. Természetesen a budapesti játszótérek sem maradhatnak ki a sor-

rekorderként ő az első, aki vakon motort, autót és buszt vezetett. Ugyancsak visszatérő vendég Danny Bain. Az amerikai mesélő különleges afrikai történeteivel és hangszereivel szórakoztatja lelkes közönségét. Az idén is lesz légvár-csúszda, az utolsó napon pedig, szokás szerint, mindenkit habbal borít be Vay Gergely tűzoltó, miután akadálypályákon ügyeskedve a gyerekek eloltják a képzeletbeli tüzet.

Az összes program és kirándulás ingyenes. A XII. kerületi lakosok és a hegyvidéki iskolák diákjai kedvezményes áron vehetik igénybe a Mátyás Tábor szolgáltatásait.

sm.

Mindenhol jó, de a legjobb a szabadtéri medencében!

■ További részletek a táborozásról: hegyvideki-matyas-tabor.hu

Új sportkardiológiai központ a városmajori klinikán

A most átadott érsebészeti hibridműtőnek köszönhetően kétszer annyi katéteres és hibrid érsebészeti, valamint radiológiai beavatkozást lehet elvégezni a jövőben a Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinikáján. Megújult egy szív-, továbbá két ér- és mikrosebészeti műtő is, emellett elkészült az új sportkardiológiai központ, ahol évente mintegy ezer-ezeröttszáz sportoló komplex sportkardiológiai vizsgálatára kerülhet sor.

Új, hibrid érsebészeti műtőt adtak át a Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinikáján. Ennek különlegessége a beépített, steril körülmények között működő röntgengép.

szívritmuszavarok katéteres beavatkozásait, a fő mellkasi és hasi ütőér-operációkat, valamint a nyitott, vágással járó érműtéteket. Magyarországon eddig is itt történt a legtöbb hibrid érműtét,

Terhelési vizsgálat fekvőkerékpárral

A komplex eszközzel dolgozó szív- és érsebészek, szívgyógyászok és a radiológusok egyszerre vannak jelen a helyiségben, s rövidebb idő alatt, a beteget kisebb műtéti megterhelésnek kitéve végzik el a beavatkozásokat – mondta el dr. Merkely Béla rektor, a klinika igazgatója a műtő átadása alkalmából. Kitért arra is, hogy a beteg mozgatható és szállítása nélkül, egyazon időben és berendezéssel lehet elvégezni a katéteres billentyűműtéteket, az életveszélyes

mostantól azonban kétszer annyi is lehetségessé válik. A hazánkban csak a városmajori klinikán végzett katéteres aortaívműtétek száma is jelentősen emelkedik majd a beruházásnak köszönhetően – hangsúlyozta az intézményvezető. Hozzátette, hogy a speciális kamerarendszer, a beépített monitorok, kivetítők az oktatásban is óriási előrelépést jelentenek, mivel a hallgatók élőben, egy külső helyiségből nézhetik végig a műtőben történeteket.

Összesen négy – két szív- és két érsebészeti műtő – teljes körű felújítása történt meg a legmodernebb szívmotorok, lélegeztetőgépek, fali kivetítők beépítésével, így még több műtét valósítható meg a betegbiztonság növelésével együtt – emelte ki dr. Hartvánszky István egyetemi docens. A klinika szívsebészeti profilvezetője arról is szólt, hogy a városmajori klinikán, Magyarországon és Közép-Európában egyedülálló módon, az összes szívsebészeti beavatkozás elvégezhető. Ilyenek például a billentyű-, a koszorúér- vagy a speciális nagyérműtétek, a tüdőembólia és a krónikus szívburokgyulladás miatti ritka műtétek, a 3D terve-

Okosfal az új laborban

zett szívműtétek, a szívatültetés és a mechanikus keringéstámogatás összes típusa.

Az új, több helyiségből álló, modern technológiával, korszerűen felszerelt Sportkardiológiai és Sportorvostan Laborban havonta körülbelül százhusz sportkardiológiai vizsgálat valósulhat meg – erről dr. Vágó Hajnalka klinikai főorvos, sportorvosi profilvezető beszélt. A központ működésének egyik fő célja a biztonságos sporttevékenység alapjainak megteremtése és a hirtelen szívhalál kockázatának, előfordulásának a csökkentése.

Az új sportkardiológiai központban a többi között terhelési méréseket

Futópádon végzett terhelési vizsgálat

végeznek a szakemberek, EKG- és vérnyomás-monitorozás mellett, légzésfunkció-vizsgálattal kiegészítve. Ezekből hasznos információkat lehet megtudni a szív, az érrendszer és a tüdő állapotáról, az edzettségről és az anyagcseréről.

ként valósultak meg. Az összességében több mint hatmilliárd forintos állami és egyetemi forrás mintegy harmadát fordították a most átadott új központok beszerzésére és az érintett épületek felújítására.

A klinika vezetői olimpikon sportolókkal közösen avatták fel az új műtőket

A labor eszközparkjának egyik különlegessége a háromdimenziós kamerával és erőmérő platformmal kiegészített „okosfal”. A speciális berendezés segítségével valós idejű mozgáselemzés végezhető, továbbá vizsgálni lehet az ízületi mozgásokat, vagy egy sérülést követően a stabilitást, oldalkülönböket.

A konkrét panasszal érkező sportolók térítésmentesen vehetik igénybe a centrumot. A négy vizsgálóhelyiségből és egy ezekhez kapcsolódó betegváróból álló labor lesz az egyik helyszíne az egyetem sportorvostanképzésének is. A hallgatók testközelből követhetik a vizsgálatokat, és részt vehetnek az interaktív mozgáselemzéseken.

A fejlesztések a klinika úgynevezett V68 projektjének elemei-

15% kedvezmény

Kert- és növényápolási, kisállattartáshoz és a nyári grillezéshez való praktikus ökotermékekkel bővültünk VEDD MEG MOST AKCIÓS áron!

Termékek, amire a városban is szükség lehet:

- CSINOS KESZTYŰK
- TARTÓS MADÁRITATÓK
- NÖVÉNYJELÖLŐK
- CSÍRÁZNI VALÓ MAGOK
- KOMPOSZTÁLÁSI ALAPOK
- PRAKTIKUS ESZKÖZÖK GRILLEZÉSHEZ

1126 Budapest Kiss János altábornagy u. 35.

Nyitva: H-P 9.00-19.00 szombaton: 9.00-13.00

A kupon felhasználható: 2023.08.04.

WWW.ZOLDBOLT.HU

NE MARADJON LE A NYÁRI ESEMÉNYEKRŐL!

JÖJJÖN EL INGYENES HALLÁSVIZSGÁLATRA ÉS PRÓBÁLJA KI HALLÓKÉSZÜLÉKEINET 15 NAPIG!

WIDEX HALLÓKÉSZÜLÉK STÚDIÓ
XII. kerület, Kútvölgyi út 4.
 /földszint audiológia/
 Nyitva: H-Cs: 8:00-16:00, P: 8:00-14:00
 Kérjük, egyeztessen időpontot:
 06 (1) 325 1100, 06 (30) 622 1661
audiokutvolgyi@widex.hu

SIGNIA HALLÁSKÖZPONT
II. kerület, Hűvösvölgyi út 33., alagsor 2.
 Nyitva: H-Cs: 8:00-16:30, P: 8:00-13:30
 06 (1) 505 0501, 06 (30) 386 2364
istvan.jakab@signia-hearing.com

KUTVI/23/07H1

Madárbarát mintakert a Csörsz parkban

Madárvédelmi eszközök sokaságába ad betekintést az a mintakert, amely a Csörsz parkban készül a Hegyvidéki Zöld Iroda, valamint a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület együttműködésében. Minden fészkelőhely mellett információs tábla tájékoztat minket a lehetséges lakókról és a legfontosabb tudnivalókról.

Alig néhány méterre a Hegyalja út forgalmától, valamint a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Dr. Koltai Jenő Sportközpontjában folyó nagyszabású építési munkálatok zajától egy nyugodt, zöld sziget húzódik meg. A kutyákat a körülkerített futtatásban sétaltatják a gazdák, a gyerekeket pedig leginkább a színes játszótér vonzza, így a Csörsz park nagy részén, a fák alatt, háborítatlanul „legelnek” a galambok, kutatnak cleség után a varjak, fekete rigók és rozsdafarkúak. Ideális környezet madárvédelmi eszközök kihelyezésére.

Lendvai Csaba, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) munkatársa lapunknak elmondta, hogy talán a legkomolyabb kockázat, amivel szembe kell nézni, a rongálás. Szerencsére itt a nagy ismeretterjesztő táblák érintetlenek, és még graffitik sem jelentek meg rajtuk. A szakemberek célja az etetők és odúk lehető leg szélesebb körű bemutatása.

Van például veréblakótelep, amiben egymás társaságát élvezve három család is költöhet párhuzamosan. Helyet kapott az egyik fa

A környék madarairól és a madárvédelemről is olvashatunk a táblákon

dereán egy nagyméretű bagoly-lak is, ebbe – a madarász szerint – legnagyobb valószínűséggel macskabagoly költözhet, amely egyébként a környék padlásain is található magának fészkelőhelyet.

Ugyanígy indoklással gazdagítja a gyűjteményt a műfecskefészkek is.

Szintén eltér a szokásos odúformától a denevérpihenő, amit főleg nappal használnak a bőregerek. Természetesen a bejárat felé néz, hogy a kapaszkodók segítségével a rovarrevő kisemlősök be tudjanak mászni a félhomályos mesterséges zugba. Az ízeltlábúak sem kerültek el a szakemberek figyelmét, őket – főleg a hasznos viráglátogatókat

védelmet nyújt a legtöbb nagyobb testű fészkekről ellen. Ilyen odúban fészkel a környéken gyakori kék cinege. A legnagyobb forgalom a „B” típusú odúk körül várható, amelyek röpnylása nagyobb (34 mm). Ez a típus a széncinege, a csuszka és a verebek számára optimális.

A Csörsz parkban gyakori házi rozsdafarkú és a szürke légykapó mellett a városban ritkább vörösbegy, vagy ökörszem fészkelését a „C” típusú odú teszi lehetővé. Ez nem kerek nyílással, hanem széles ajtóval várja a tágas panorámájú fészkelőhelyet kereső madarakat. A legszélesebb – 6 centis – bejáratú „D” odú a seregély számára készült.

A bemutatókertben minden fészkelőhely mellett információs tábla tájékoztat a lehetséges lakókról és a legfontosabb tudnivalókról. A sétány melletti két nagy táblán lehet megismerkedni a környék madaraival és a legfonto-

Odú a madaraknak, információs tábla mellett

sabb madárvédelmi tevékenységekkel. Az MME munkatársai az eszközök rögzítésénél a gesztenyefák, tölgyek, kőrisek és hársak kérgét nem felsértő módszereket választottak, ezzel is követendő példát mutatva.

A madáretető telepítése után néhány nappal meglepetés várta az ornitológusokat, ugyanis valaki

hántolt olajos magkeverékkel töltötte fel az egyiket. A nyilvánvalóan jó szándékú kezdeményezés kapcsán Lendvai Csaba arra hívta fel a figyelmet, hogy a hazai madarakat csak a késő őszi időszakból kezdve etessük. A zord téli napokon hasznos táplálék lehet a nagy energiatartalmú fekete napraforgómag, de olyankor is héjas állapotban, mert az biztosan nem szótt. Nyáron pedig egyáltalán nem kell etetni, mert a szárnyasok találnak maguknak természetes forrásból származó eleséget.

A mintakertbe egy dűcetető is kerül majd, több madárfaj számára. Az ilyen asztalközösségekben mindenki megtalálja a számítását, a kisebbeknek is jut a nagyok által feltört és elpotyogtatott magokból.

A madárvédelmi mintakert célja, hogy a Csörsz parkban járók megismerjék a környék állatvilágát, és olyan ötleteket merítsenek, amikkel lehetővé tudják tenni saját lakókörnyezetüket a városban élő állatok számára is – összegezte a program lényegét a tervezést és kivitelezést végző szakember. Mint hozzátette, a legtöbb esetben ehhez nem is kell nagy beruházásokba kezdeni, elég egy cserépalátétben az ablakpárkányra kihelyezett friss ivóvíz a madarak és hasznos rovarok számára.

B. I.

Klímaálló növények a kertekben

Az éghajlatváltozás nem kíméli a kertjeinket sem. Ezért, ha nem szeretnénk szenvedő vagy kiszáradt növények között élni, már az ültetésnél fontos tudatosan olyan fajokat választani, amik jobb eséllyel veszik fel a küzdelmet a közeljövő egyre szélsőségesebb környezeti viszonyai.

Általános szabályként elmondható, hogy bármennyire is tetszetős a kertészeti katalógusokban, vagy honlapokon bemutatott képek, a távoli országokból származó csodák nem biztos, hogy ki tudnak teljesedni nálunk. Kevés hegyvidéki szomszédunk dicsekszik például a nedves és hűvös Németalföldről származó tulipánjaival. A többség kertjében ezek a hagymák szórványosan virágoz-

neki, viszont a túlöntözésre érzékeny lehet.

A sziklagyepek pozsgás fajai is jól tolerálják a forróságot és a vízhiányt, ilyenek például a különféle varjúhájfajok. Annyi szín és forma létezik, hogy kis termetük miatt akár egy nagyobb tálban is ültethetünk belőlük szárazságtűrő gyűjteményt.

Az örökzöld kövirózsa már nagyszüleinknél is a legszárazabb,

hatóan bontják ki rózsaszín virágaikat.

A hazai, középhegységi, száraz gyepes jellegzetes növénye az árvacsalánfélék családjába tartozó

Egyre elterjedtebb a babérmeggy

kakukkfű. Ez ugyan nem pozsgás, de keskeny leveleivel jól védekezik a kiszáradás ellen. A rekkenő hőségben gyakran előbb vesszük észre hosszan nyíló virágainak illatát, mint magát a fűcsomók között szerényen meghúzódó növényt. A konyhakertbe vagy cserépben az ablakpárkányra ültetve akár friss fűszerként is használhatjuk a lila virágú kakukkfűvet.

Kézenfekvő lenne a mediterrán zöldfűszereket is ajánlani, de az oregánó, a bazsalikom és társaik inkább csak a meleget kedvelik, a szárazságot nem. Ahhoz, hogy saját termésből készíthessünk, vagy szórhassunk a pizzára pestót,

bizony, hűsége senki sem bírja meg kell öntözni a töveket. Amennyiben ezt vállaljuk, akkor az ízelvények mellett az aromás növények kevésbé közismert gyógyhatásait is élvezhetjük.

A lágyszárú fűszerek felől a cserjék felé képez átmenetet a szárazságtűrő zsálya, ami rengeteg faj gyűjtőneve. Szintén ebbe az „átmeneti” csoportba tartozik a közparkokban is egyre gyakoribb, forró égövi jukka, vagy nemesebb nevén pálmaliliom. Utóbbi már bizonyítottan ellenálló képességét, és ha sikerül megvédeni az évről évre tömegesen támadó levéltetűhordáktól, akkor nagy méretű, fehér virágfüzérel a nyári kert vonzó látványossága lehet.

A cserjék és bokrok közül jól viselik a meleget a csereszömörécék, amelyek őshonosak, és kora nyári

A Kis-Sváb-hegy díszes virító csereszömörce

kerítésen át. Bár őshonos Magyarországon, a Hegyvidék bozotos részein feltűnő példányai valószínűleg kertekből vadultak el, az utóbbi időben pedig mintha visz-

gaival szinte mindenütt helyet követelt magának a kertekben. Kétség nem férhet hozzá, hogy fényes, bőrszerű levelei gyönyörűek, és tavasszal nyíló, fehér virággyertyái is a bokrok díszei. Mivel mindemellett ellenálló növény is, valószínűleg hosszú távon együtt élünk majd velük – feltéve, ha legalább félláryékos helyre ültetjük és öntözzük őket. Bár sokan kardoskodnak amellyel, hogy az éghajlatváltozás nagy nyertese lesz, a kerületben is láthatjuk kiszáradt töveit, így azért óvatosan kell bánni a telepítésével – válasszuk a magyar fajtákat, hiszen ezek jobban alkalmazkodnak a mi adottságainkhoz.

A babérmeggy erős növekedésű faj, akár évente háromszor új hajtásokat nevel. Ha nem szeretnénk felnyurgult tövekből álló, lyukacsos sövényt, akkor bátran használjuk a metszőollót, és már a kihajtás után rövidítsük le a lágy hajtásokat (de legyünk elővigyázatosak, mert a növény minden része mérgező!). Mivel rendületlenül hajt, a kezdő kertészek is gyakorolhatják rajta a metszés művészetét. Elég néhány hetet várni, és már látszik is a visszavágás, formálalkítás eredménye.

Az éghajlatváltozás hatásait jobban toleráló növények ismertetését a fákkal folytatjuk majd. Ezek kulcsfontosságú szerepet játszanak városaink életképességének fenntartásában, hiszen árnyékot adnak, szűrik a levegőt, és párolgásuk által hathatósan hűtik a környezetüket.

(Barta)

A konyhakertben akár friss fűszerként is használhatjuk a kakukkfűvet

nak, és néhány év alatt teljesen eltűnnek, ami vélhetőleg nem a hobbikertész, vagy a talajadottságok hibája. A kertészek és ökológusok egybehangzó véleménye szerint egyre inkább csak azok a fajok fejlődnek szépen és virágznak gazdagon a kertekben, amelyek a Hegyvidék szűkebb és tágabb természetközeli részein is otthon érzik magukat.

A sziklagyepek csupasz köfelszínein tányérméretű párnákat nevel a sziklai, vagy szirti ternye. Tavasszal nyíló, ötszirmú virágjaival ez a növény a kertben is megállja a helyét. A sziklakertekben talajtakaróként ültetve alacsony, örökzöld lombzatot nevel, ezt sárga szőnyegként borítják virágai. Gondozása nem okoz nehézséget, szereti a gyenge minőségű, köves talajt, és a nyári forróság sem árt

Kardoslepke és szender a nyáriorgonán

Szirti ternye a Hunyad-órom szikláin

virágzásuk mellett őszi, élénk lombszíneződésükkel is vonzzák a tekintetet. A Kis-Sváb-hegyen több tetszetős példányuk is megállásra készíti az arra járókat.

A délszaki tamariska (vagy tamariskusz) a legnagyobb hőséget is kibírja, és tavasszal rózsaszín virágokkal sűrűn berakódott vesszőivel a kert díszese lehet. Bár igénytelen, fagyálló és kifejezetten szép kertnövény – vékony ágaival és szokatlan lombjával egészen különleges látványt nyújt egész évben –, ritkán látni a XII. kerületben.

Nem mondható el ugyanez a kékes tüleveleket és bogycákat nevelő borókáról, amely szabadon terjed, oda-vissza közlekedik a

szatérnének oda – holott nem tartozik a közelmúlt divatos dísznövényfajai közé.

Szintén a feledés néhány évtizedes homályából bukkant fel a gyors növekedésű, manapság a reneszánszát élő, távol-keleti származású nyáriorgona. Több árnyalatban elérhető, de alapvetően lila virágfüzérei nyár végéig nyílnak, s mágnesként vonzzák a pillangókat és más viráglátogató rovarokat. A növény nem igényel különösebb odafigyelést. Az elvirágzott bugák lemetészésével a virágzás időszaka jelentősen meghosszabbítható.

A Hegyvidék utcáit róva megkerülhetetlen tényezővé vált a babérmeggy. Kedvező tulajdonsá-

Kerti bútorokkal gazdagodott a Böszikert

A Böszikert – és általában a közösségi kertek – célja nem csupán a kertészkedés lehetőségének megteremtése, hanem egy élő közösség létrehozása is az együtt munkálkodó emberekből. Ehhez pedig kell egy hely, ahol le lehet ülni egy jót beszélgetni!

A fenntarthatóság érdekében a Böszikert bútorai újrahasznosított anyagból, raklapokból készültek, a tervezés és az építés feladata pedig a közösségi kertészekre várt. Ezernyi ötlet kínálkozik raklap-

bútorok építésére a világhálón, először ezek közül kellett kiválasztani, hogy mennyi és milyen típusú bútor darab szolgálna legjobban a Hegyvidék első közösségi kertjében időzők igényeit.

A vállalkozó kedvű kertészek pár nap alatt megépítették a bútorokat

A képzelet szárnyalásának természetesen határt szabott a rendelkezésre álló alapanyag és a kivitelezés munkaigénye is, de a tervezőasztalon gyorsan kialakultak a vázlatok, amiket a résztvevők csinos papírmockok formájában is elkészítettek. Végül egy nagy asztal és négy pad építéséről született megegyezés, ám kiderült, hogy a rendelkezésre álló faanyag inkább csak a bútorok vázának kialakítására alkalmas, az ülőfelületekhez és az asztallaphoz gyalult deszkákra van szükség, amit még be kell szerezni.

A tervezőasztal körül megálmodott bútorok kivitelezése a vállalkozó kedvű kertészekre várt, akik mértek, töprengtek, majd három este alatt megépítették a kerti bútorokat. Több raklap megmaradt, amelyeket kár lett volna veszni hagyni, így egy praktikus ötlet megvalósítására is lehetőség nyílt. A feleslegesnek tűnő maradékból hasznos polc vagy pad készült, ezek az egyes magasságúakba illesztve segíthetik a kert művelését, a szerszámok és anya-

Egyre szebb arcát mutatja a Hegyvidék első közösségi kertje a Böszörményi úton

gok tárolását. A prototípus elkészítése után minden hobbikertész dönthet, hogy szeretne-e ilyen alkalmazhatóságot a saját ágyásához.

A néhány hónapja Fonti Krisztina alpolgármester kezdeményezésére létrehozott Böszikertben már színesednek a paradicsomok,

nyílnak a virágok, zöldellenek a fűszerek. A legnagyobb cukkini-tövekről lehet szedni a méretes terméseket, és a lilán csillogó padlizsánoknak is csak néhány nap kell a beérésig. A közösségi kertet szegélyező támfalak virágkosaraiban nyágot nőttek a zsályák és

társaik, amiktől sokkal barátságosabbá vált a korábban ridegnek tűnő, szürke betonfal. A rengeteg befektetett munka gyümölcse lassan látható formát ölt, és a Böszikert a nyár derekára megmutathatja a legszebb arcát.

B.

Ezer új őshonos fa díszíthet hegyvidéki magánkerteket

Faültetési programja folytatását tervezi a Hegyvidéki Önkormányzat, ehhez azonban egyre inkább szükség van az itt élők bevonására. A közterületek ugyanis lassan megtelnek, így a XII. kerületi növényállomány növelésének következő lépcsőfoka a magáningatlanok fásítása lehet.

Egyre nehezebb fák ültetésére alkalmas helyeket találni a XII. kerületi közterületek önkormányzati kezelésben lévő részein. Ha valakinek tudomása van üres foghíjról, és ezt jelzi a faültetés@hegyvidek.hu elektronikus levélcímen a Hegyvidéki Önkormányzat zöld irodájának, akkor az illetékesek igyekeznek gondoskodni a beültetésről. Amennyiben a FŐKERT kezelésében lévő főútvonalai fahelyről van szó, abban az esetben pedig a kertészeti vállalatnál kezdeményezik a mihamarabbi pótlást.

Rózsa Zoltán, a Hegyvidéki Zöld Iroda vezetője lapunknak elmondta, hogy hosszabb ideje tartó előkészítés után a közeljövő-

Szerencsére sok ilyen „zöld alagút” van a Hegyvidéken, de már kevés a hely új fának

ben megvalósul a kerület városias utcáinak fásítása is. Ezekben a sűrűn lakott övezetekben – jellemzően a közművek miatt – nincs elég hely a szabadföldbe történő ültetésre, ezért dézsás növények elhelyezéséről intézkedik az önkormányzat. Ezek a fák mé-

retben nyilván nem vehetik fel a versenyt szabadföldi társaikkal, azonban esztétikus, zöld lombjikkal nemcsak a környezetet összképét javítják, hanem a mikroklímára is jótékony hatással vannak.

A közeljövőben az utcákra kerülő dézsás fa életkilátásai igen nagy mértékben függenek a helyi lakosok hozzáállásától is, hiszen a relatív kis földlabda miatt a növények érzékenyebbek a környezeti hatásokra, például a kiszáradásra. A nyári hónapokban, a „hivatali”

öntözések közötti napokon sokat számít a környékből kapott minden vödör vagy kanna öntözővíz.

Az „Árnyas Hegyvidék” névre keresztelt faültetési program másik most induló kezdeményezése a magánterületeket érinti, ezért már előzetesen is szükséges a lakossági igények felmérése. A XII. kerület polgárai a közeljövőben egy internetes oldalon szavazhatnak arról, igénylik-e, valamint támogatják-e a közpénzből biztosított csemeték magáningatlanokon történő elültetését. Az önkormányzat hamarosan tájékoztatást ad a virtuális szavazólapok pontos elérési lehetőségéről.

Az irodavezető arról is beszélt, hogy nemcsak az ingatlantulajdonosok járnának jól a kertekbe ültetett fákkal, a növények jótékony hatásai messze a kerítésen túl is éreztetnék hatásukat. Mindannyiunk közös érdeke, hogy a kerületben a lehető legtöbb fa éljen és fejlődjön, ami kizárólag akkor valósulhat meg, ha előtérbe tudjuk helyezni a közösségi érdekeket.

A mintegy kéthetesre tervezett szavazást követően – lakossági támogatás esetén – megkezdődhet a konkrét igények felmérése, hogy az őszi ültetési időszakra készenlétben

A dézsában növekedő növények jó hatással vannak a mikroklímára

állhassanak az előreláthatólag két méter körüli, szabadgyökerű husángok. A tervek szerint ebben az évben mintegy ezer őshonos fa talál gazdára, de kedvező fogadtatás esetén a program természetesen folytatódhat. A kiválasztott fajok mindegyike ellenáll majd a várható klimatikus változásoknak, így tökéletesen alkalmasak például a tömegesen kiszáradó túlevelűek és tuják pótlására is.

Két hegyvidéki polgárt kérdeztünk meg a programmal kapcsolatban, akik kiemelték, hogy véleményük szerint a XII. kerület zöld jellegének őrzése és fejlesztése a

legfontosabb feladat. A faültetés egyszerre felelősség is, mivel az „ajándék” növény nevelése hosszú távú elköteleződést jelent. Szerencsés esetben jó helyre kerülnek a fák, gazdagodik velük az adott környék. A megkérdezettek azt is megemlítették, hogy az „Árnyas Hegyvidék” programnak talán nem is az a legfontosabb előnye, hogy a fák ingyen vannak, mert a csemeték beszerzése nem jelent komoly beruházást – sokkal inkább egy reményteli, jövőbe mutató szemléletet hordoz, és cselekvésre ösztönöz!

B. I.

Új zöld tető a Testnevelési Egyetem garázsbejáratán

A végéhez közeledik a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Dr. Koltai Jenő Sportközpontjának nagyszabású fejlesztése. Erről tanúskodnak a pálya gyepén forgolódnó fűnyírók és a virágba boruló zöld tető is, amely a kerületi építési előírásokat követve kapott helyet a Hegyalja útról nyíló mélygarázs lejáratainak rézsús tetején.

Az elültetett pozsgások láthatóan jól érzik magukat a keleti kitértésű helyen, mert gyorsan összefüggő borítást értek el, és virágzásba kezdtek. A leggyakoribb fajok az őshonos varjúhájak és kövirózsák, amelyek kifejezetten kedvelik a sekély termőrétegű élőhelyeket, ahol a domborzati viszonyok miatt az esővíz is könnyen elfolyik. Ugyanezek a körülmé-

nyek a legtöbb gyomnak nem optimálisak, ezért nem is látunk sok kéretlen jövevényt a húsos levelek között.

A taposást viszont nem viselik jól az extenzív tetőkert növényei, emiatt az illetéktelen – és tudatlan – vendégektől korlát véd a kertet. Minden adott rendelkezésre áll tehát, hogy a belvárosból hazafelé tartó gépkocsik és buszok utasai sokáig legeltesseék a szemüket az új tető szokatlan, sárgászöld tónusú látványán.

A pozsgások – idegen szóval szukkulensek – sajátos módon alkalmazkodtak a szárazsághoz. Testükben olyan sejteket nevelnek, amikben híg oldat formájában tárolódik a nedvesség. A fizika oldatokra vonatkozó törvényei miatt ez a módszer arra nem jó, hogy a növény gyökerei az utolsó vízmolekulákat is felszívják a szinte száraz talajból, de a pozsgásoknak erre nincs is szükségük. Ők okosan gazdálkodnak az esőzések idején feltöltött raktárkészletek-

kel, és nem engedik távozni a vizet a fotoszintézishez kapcsolódó párologtatás során. Nappalra ugyanis becsukják a gázcserenyílásaikat, rafinált biokémiai módszerrel csapdába ejtik a napfényt, és a légcserét (széndioxid-felvételt és oxigénleadást) éjszákára halasztják, amikor hűvösebb és nedvesebb a levegő, kevésbé szárad ki a növény. Legismertebb képviselőik a Amerikában honos kaktuszok.

Az Óvilágban, azaz nálunk őshonos pozsgások nem a törzsükben, hanem húsos leveleikben tárolják a csapadékvizet, de kinézetüktől eltérően pontosan úgy működnek, mint a vadnyugati rokonok, és sikeresen átveszik a

A pozsgások láthatóan jól érzik magukat a helyükön, gyorsan virágozni kezdtek

forró, száraz periódusokat. Ez a tulajdonságuk valószínűleg egyre nagyobb versenyelőnyé válik, ahogy az éghajlat változása következtében hosszabbodnak majd a meleg, száraz nyarak.

A sportpálya teteje így évtizedeken keresztül élhet és virulhat

rendszeres kertészeti beavatkozás nélkül is. Nemcsak látványosság, hanem oxigént termelő, port megkötő és vizet visszatartó zöld felület, amely az épületet is óvja a fokozott hőingástól és más kedvezőtlen környezeti hatásoktól.

B.

Szép és az épületet is óvja a némileg szokatlan színvilágú tetőkert

Eltűnt emléktáblák nyomában

Az emléktáblák rendkívül fontos szerepet töltenek be városainkban. Jelképek, hozzájárulnak történelmünk megőrzéséhez, ismeret adnak, miközben üzenetet közvetítenek a múltból. A Hegyvidék utcáit járva számos táblát láthatunk a falakon, az alábbiakban viszont azokkal foglalkozunk, amelyek az évtizedek során bármilyen okból eltűntek közterületeinkről.

A főváros emléktábláinak száma több ezerre tehető, számbavételük már-már lehetetlen feladatnak tűnik. A Budapesti Városvédő Egyesület (BVE) többször is kísér-

Az emléktáblák több szempontból is fontosak. Segítenek megismerni történelmünket, neves, netán elfeledett személyiségeinket, kulturális örökségünket. Em-

Fery Oszkár és két társa 1924-ben felavatott új emléktáblája...

letet tett arra, hogy elvégezze ezt a hiánypótló munkát, és egyes kerületek emléktábláit összegyűjtve bemutassa azokat. Legutóbbi a tárgyban végzett tevékenységük eredménye a 2014-ben kiadott, Veli bejtől a ferences mártíroknak – Emléktáblák a II. kerületben című könyv, amelyben több mint háromszáz II. kerületi tábláról olvashatunk.

Szóllósi Ferenc szerkesztő szavai a kötet bevezetőjében: „*Furcsa vagy sem, de senki sem tudja, hány és miről tudósító emléktábla van a főváros különböző térségeiben, a házak falán, a házak között. Itt-ott próbálkoztak jegyzék elkészítésével, de jellemzően annyiról tudnak az egyes hivatalos intézményekben, társadalmi szervezetekben, amennyi az érdeklődési körükbe tartozik [...]. Az emléktábla afféle múltba vezető nyom. Felidéz egy alakot, egy eseményt, de nem ismert meg vele. Kedvet viszont teremthet ahhoz, hogy alaposabban utánajárjon a kései szemlélő, ki volt az illető, mi is történt hajdanán. [...] Ráadásul esetleges, kinek és minek emléközjével találkozik a járókelő. A nem tegnap született olvasó gondoljon bele: ő maga hány épületben lakott, dolgozott, szórakozott vagy éppen gyógyult, s ott hány jeles személlyel találkozott, hány életre szóló élményt szerzett – és kezdje el összeadni, ő szíve szerint hány emléktáblát helyezne el itt-ott.*”

...és a három évvel korábban állított régi emléktábla átadónapsége

lékeztetnek bennünket azokra a pillanatokra, amik meghatározták az életünket. Lehetővé teszik, hogy a jövő generációi tanulmányozhassák a múltat, és átadhassák tudásukat a következő nemzedékeknek.

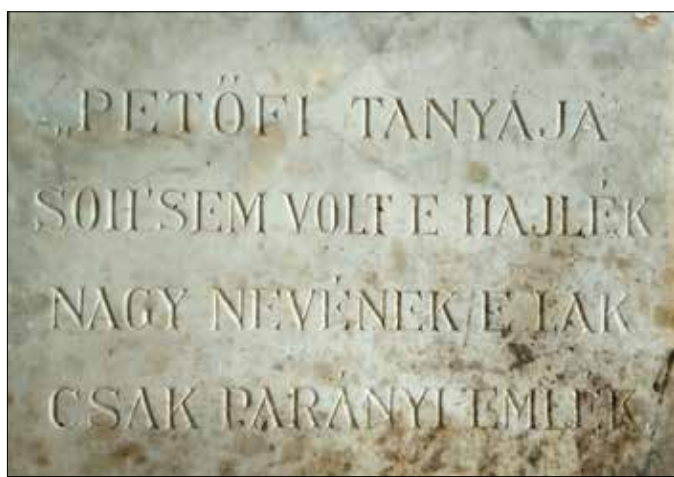
Mindemellett erősítik az identitástudatot, építik a közösséget. Amikor meglátjuk ezeket a táblákat, büszkeséget és összetartozást érzünk. Szimbolikus jelentőséggel bírnak, azt üzenik, hogy ott, ahol lakunk, történelmi jelentőségű események zajlottak, kivételes emberek alkottak. Ez segít összekapcsolódni, megosztjuk egymással közös múltunkat.

Az emléktáblák tiszteletadásra ösztönöznek. Hálánkat fejezhetjük ki általuk elődeink felé, akik jelentős szerepet játszottak a tör-

láma” az 1945-ös kommunista hatalom berendezkedésével és az államosítással kezdődött. Ideológiai okokból ebben az időszakban szedették le az 1918–1919-es forradalmak áldozatainak emlékműveit.

Eltűnt például az egykori Fery Oszkár (ma: Kiss János altábornagy) utca 40. számú ház faláról és pincéjéből a Fery Oszkár csendőr altábornagy, Borhy Sándor és Menkina János csendőr alezredek emléket megőrkítő tábla. Őket 1919. július 21-én brutálisan meggyilkolták, testüket a Dunába lökték. Az emléktáblát 1921. július 21-én állították a mai tanítóképző sarkán. Az ünnepségről szinte minden sajtóorgánium beszámolt.

„A régi, jó, békés idők pesti polgára előtt szinte ismeretlen volt a Mozdony-utca, amely Buda külső részén, a Déli vasút mögött kapaszkodik fel a hegyre. Ismertté csak a véres emlékü kommunizmus alatt vált, amikor minden igaz magyar ember olyan borzalommal emlegette ennek az utcának nevét, mint akár a Batthyány-palotát, vagy a parlament pincéjét. Mától kezdve

Egykori emléktábla a Petőfi tanyánál

Kevésbé ismert tény, hogy néhány évvel később, 1924 októberében a tanítóképző pincéjében is elhelyeztek egy fehér márvány emléktáblát. A Pesti Hírlap erről is írt 1924. október 30-i számában: „A Mozdony-utcat Fery altábornagy és társai kivégzésének emlékére Fery Oszkár-utcának nevezték el, a tanítóképző-intézet falát pedig márványtáblával jelölték meg. Most a gyilkosság színhelyén is márvány emléktáblával jelölték meg a kegyelet az ellenforradalom halottjainak emlékére. Szerdán délelőtt megható ünnepély keretében leplezték le a gaztett színhelyén, a tanítóképző-intézet épületének pincéjében, a fehér márványból készült emléktáblát. A meghívott vendégek a délszaki növényekkel és pompás szőnyegekkel díszített pincefolyosót zsűfólásig megtöltötték. A résztvevők között ott volt az özvegy, Fery Oszkárné, az altábornagy két fia, rokonai és ismerősei, továbbá a csendőrkerület törzstiszti kara, végül az iskola tanárai és növendékei. Quint József, a tanítóképző-intézet igazgatója, üdvözölte a vendégeket és méltatta

Az Óra-villa emléktábláját is megrongálták

pedig zarándok helyévé vált a most már Fery Oszkár-utcává átkelesztett Mozdony-utca, amelynek 40-ik száma alatt levő iskola épületében halt borzalmas vértanúhalált 1919. július 21-én Fery Oszkár csendőraltábornagy, a magyar csendőrség újjászervezője, továbbá Borhy Sándor és Menkina János csendőralezredek. Emléküket az intézet falán elhelyezett márványtáblán örökítették meg, amelyet ma, a véres gaztett második évfordulóján, nagy emlékünnepek között leplezték le. Már korán reggel nagy tömeg gyülekezett az ünnepség színhelyén, ahol díszruhás csendőrök és ezüstsíkos rendőrök tartották fenn a rendet. [...] Az emlékünnep a budai dalárda Szózatával kezdődött, majd Zadravetz István tábori püspök zenés szentmisét mondott. A mise után pástorbottal a kezében mindenkit magával ragadó beszédet tartott. Azt fejegette, hogy a vértanuk kiomlott vére a magyarság magva; ebből a magból már tereblyes fa növekedett, amelynek árnyékában nemcsak a hívők, de azok is megtalálhatják boldogságukat, akik ennek a fának lombjait megtépdé-
Múljon el a bosszú korszaka és jöjjön el a megértés kora. A szép beszéd után lehullott a lepel a vörös márványtábláról, amely aranybetűkkel hirdeti a tragikus végzetet: »Ebben az épületben szenvedtek hősiessen vértanúi halált a nemzetért 1919. évi július 21-én Fery Oszkár császári és királyi altábornagy, csendőrségi felügyelő, Borhy Sándor és Menkina János magyar királyi csendőralezredek.« (Pesti Hírlap, 1921. július 22.)

az ellenforradalom tragikus végű áldozatainak érdemeit.”

A kommunista hatalom végül mindkét emléktáblát levetette 1945-ben. A Hegyvidéki Önkormányzat 2011-ben állított újat a tanítóképző falán.

A kommunista államosítás miatt történő átalakítások zavaros idejében tűnt el az 1936-ban avatott „Ady Endre 1910–1916” feliratú tábla is az egykori Déli vasút Kávéházban. Erről 2019. január 29-i lapszámunkban olvashatnak bővebben.

A kommunista hatalom több emléktáblát is állított a XII. kerületben, ilyen volt például a Rege parki felszabadulási emlékmű feliratos fala is. Ezt 1980-ban

A Budapesti Városvédő Egyesület és a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény kötetben szeretné összegyűjteni a XII. kerületi emléktáblákat, ehhez kéri olvasóink segítségét is. Bárki tud olyan tábláról, ami ma már nem látható, akár politikai, akár egyéb okból elvitték, vagy áthelyezték, írjon a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény címére: hegytortenet@gmail.com. Előre is köszönjük a segítséget!

nok emléktábláit a Normafa Sínház faláról. Ez utóbbiak a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjteménybe kerültek a felújítás idejére.

Rongálások, lopások következtében is tűntek el emléktáblák. Az Óra-villán és a Petőfi tanyán lévőek szintén a helytörténeti gyűjtemény raktárában kaptak helyet, de nem volt ilyen „szerencséje” a Városmajor utca 10. szám alatti, a Méray Motorkerékpár emléket hirdető táblának, amelynek 1998-ban nyoma veszett. A helyén a Hegyvidéki Önkormányzat állított új emléktáblát 2015-ben.

Érdekes emlékek az egykori magyarzó utcanévtáblák is. Rá-

A Zalai úti centenáriumi emléktábla már rég eltűnt

vitték el a Nagytétényi szoborparkba. A „felszabadító” vörös hadsereg katonáinak emlékére az egykori Böszörményi úti csendőrlaktanyában elhelyezett táblát az 1956-os forradalom idején verték le a szabadságharcosok. Ugyanekkor semmisült meg az 1946-ban emelt, Ságvári Endre dicsőségét hirdető tábla a Budakeszi úton, amelyet azonban 1957-ben újra visszaállítottak. Az illegális kommunista párt tagjának, Józsa Bélának is volt emléktáblája a Virányos út és a Józsa Béla út találkozásánál, amely valószínűleg szintén az '56-os forradalom és szabadságharc során pusztult el.

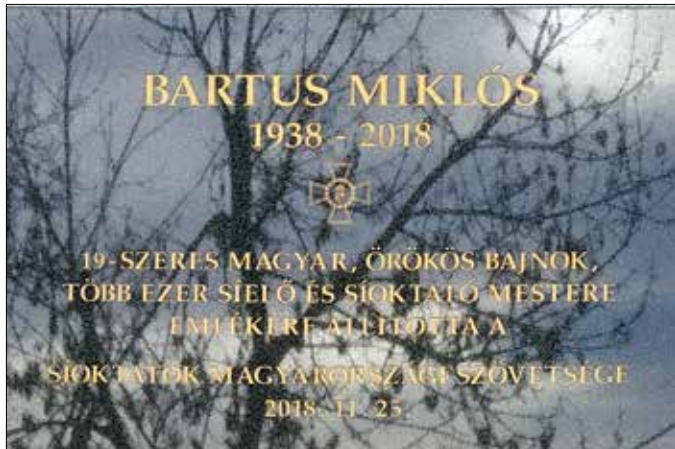
A rendszerváltoztatás után már inkább felújítások és átépítések miatt kerültek le a falakról az emléktáblák, mint például a Testnevelési Egyetem főépületéről Kárpáti

day Mihályt idézzük: „*Jogszabály írja elő Budapesten, hogy minden – valakiről elnevezett – utca elején ott kell lennie egy táblának, amely*

A Postapalota falát díszítette ez a tábla

megmagyarázza a névadó kiletét. Könnyebb lenne felsorolni azokat a helyeket, ahol ezt megtették, mint ahol elmulasztották; nem tartja be, s nem is kéri számon senki.”

Az örökös síbajnok emléktáblája a Normafa Sínház falán állt

Ugyanebben a kiadványban Ráday Mihály, a BVE alapítója és egykori elnöke így fogalmaz: „*Kellenek az emlékjelek mindenütt a világban, ahogy itthon is. [...] nem olcsó mulatság követni az épen divatos politikai változtatásokat. ... Az emléktáblákat Magyarországon nemcsak azért kell féltetni, mert jó áron értékesíthető a bronz, hanem azért is, mert egyik történelmi kor sem vállalja az előző korok örökségét.*”

ténelem egy szakaszában. Segítik a tanulást és az oktatást. Az információk és adatok, amiket hordoznak, megértést és tudást adnak a múltból a helyi közösségeknek. Ebből a szempontból mindegy is, kik, mikor és miért állították a táblákat, netán bontották el – mindegyik fontos történelmi forrás.

A Hegyvidéken – csakúgy, mint a fővárosban – az emléktáblák első komolyabb „eltűnéséi hul-

A Hegyvidéken több olyan tábla áll még, amin az utca névadójának története olvasható. Az egykori Krisztina körút 29.–Hajnóczy József utca sarkán volt egy tábla Hajnóczy Józsefről, amely viszont sajnos ma már nem található, ám szerencsére maradt fenn róla fotó. Szintén eltűnt a Farkasréti temetőben álló fönixmadár egykori felirata, vagy a Budapest egyesítésének 100. évfordulójára készült emléktábla a Zalai út és a Szarvas Gábor út sarkán.

Több mint tízmillió ember kényszerült elhagyni a hazáját.

ELÉG VOLT A HÁBORÚBÓL!

ITT AZ IDEJE A BÉKÉNEK!

